

Секція: інвестиції і інновації

Новіцька Ольга Василівна

аспірантка кафедри підприємництва та фінансової діяльності

Вінницького національного технічного університету

м. Вінниця, Україна

ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Ключовою проблемою державної інноваційної політики є формування та забезпечення реалізації її пріоритетів як головних та найважливіших напрямів системної діяльності.

Як відомо, для кожного діючого підприємства та й економіки країни загалом є важливою інноваційна діяльність. Без тісної співпраці науковців та підприємців, без виробництва нових продуктів та впровадження нових технологічних процесів неможливо забезпечити зростання економіки країни та її конкурентоспроможність.

Тому особливого значення набуває державна підтримка інноваційної діяльності в Україні, яка регулюється Законом «Про інноваційну діяльність», згідно з яким державну підтримку одержують суб'єкти господарювання всіх форм власності, що реалізують в Україні інноваційні проекти, і підприємства всіх форм власності, які мають статус інноваційних.

Відповідно до Закону метою такої підтримки є:

- ✓ орієнтація на інноваційний шлях розвитку економіки України;
- ✓ визначення державних пріоритетів інноваційного розвитку;
- ✓ формування нормативно-правової бази у сфері інноваційної діяльності;
- ✓ створення умов для збереження, розвитку і використання вітчизняного науково-технічного та інноваційного потенціалу;

- ✓ забезпечення взаємодії науки, освіти, виробництва, фінансово-кредитної сфери у розвитку інноваційної діяльності;
- ✓ ефективне використання ринкових механізмів для сприяння інноваційній діяльності, підтримка підприємництва у науково-виробничій сфері;
- ✓ здійснення заходів на підтримку міжнародної науково-технологічної кооперації, трансферу технологій, захисту вітчизняної продукції на внутрішньому ринку та її просування на зовнішній ринок;
- ✓ фінансова підтримка, здійснення сприятливої кредитної, податкової і митної політики у сфері інноваційної діяльності;
- ✓ сприяння розвитку інноваційної інфраструктури;
- ✓ інформаційне забезпечення суб'єктів інноваційної діяльності;
- ✓ підготовка кадрів у сфері інноваційної діяльності [1].

Як бачимо, держава може стимулювати інноваційну діяльність як економічними (непрямими), так і адміністративними (прямими) методами. Одним із ефективних методів є пряме фінансування інноваційної діяльності із загальнодержавного та місцевих бюджетів.

На жаль, в Україні недостатнім є фінансування інноваційної діяльності за участю держави.

Так, у 2016 році порівняно з попередніми роками частка фінансування інноваційної діяльності з державного бюджету склала 0,8 %, що на 0,4 % більше ніж у 2015 році та на 3,7 % менше, ніж у 2014 році. Що стосується місцевих бюджетів, то їхня частка у 2016 році складає 0,4 % у загальному обсязі фінансування, яка порівняно з попередніми роками збільшилась на 0,1 % порівняно з 2015 роком та на 0,3 % порівняно з 2014 роком.

Таблиця 1

Розподіл загального обсягу фінансування інноваційної діяльності за джерелами [2]

	2010		2014		2015		2016	
	тис. грн.	у відсотках до загального	тис. грн.	у відсотках до загального обсягу	тис. грн.	у відсотках до загального обсягу	тис. грн.	у відсотках до загального обсягу
Усього	804595,2	100,0	7695892,3	100,0	13813674,4	100,0	23229458,1	100,0
у тому числі за рахунок коштів:								
власних	4775235,7	59,3	6540272,0	85,0	13427034,7	97,2	22035970,7	94,9
державного бюджету	87001,0	1,1	344063,7	4,5	55141,2	0,4	178965,0	0,8
місцевих бюджетів	5663,7	0,1	5729,0	0,1	38361,9	0,3	99159,4	0,4
позабюджетних фондів	929,0	0,0	32855,2	0,4	1403,0	0,0	... ¹	... ¹
вітчизняних інвесторів	31018,7	0,4	8197,1	0,1	74277,6	0,6	134385,5	0,6
іноземних інвесторів	2411395,6	30,0	138688,0	1,8	58633,0	0,4	23397,8	0,1
кредитів	626107,6	7,8	561149,6	7,3	113742,0	0,8	626018,5	2,7
інших джерел	108143,9	1,3	64937,7	0,8	45081,0	0,3	131561,2	0,5

¹Показник не передбачено формою № ІНН "Обстеження інноваційної діяльності підприємства за період 2014–2016 років" (за міжнародною методологією)

Джерело: Державна служба статистики України

Не дивлячись на позитивну динаміку щодо обсягів фінансування, доля фінансування із державного бюджету є мізерною. Більш того, держава не створила сприятливої кон'юктури для іноземних інвестицій. Якщо в 2010 році іноземні інвестиції склали 30 % від загального обсягу, то в 2015 р. лише 0,4 відсотка та 0,1 % - у 2016 році. Також в зв'язку з сьогоdnішнім фінансовим становищем, держава залежить від зовнішнього кредитування. Як видно з таблиці частка кредитів становила 2,7 % у 2016 р., яка збільшилась на 1,9 % порівняно з 2015 р. але на 4,6 % зменшилась порівняно з 2014 р.

У новій доповіді Глобальний інноваційний індекс 2016, підготовленій експертами міжнародної бізнес-школи Корнельського університету, було названо найбільш і найменш інноваційні країни світу. Глобальний інноваційний індекс ґрунтується на показниках розвитку інфраструктури, інститутів, бізнесу, економіки, людського капіталу і досліджень, знань і технологій, а також творчих винаходів. Найінноваційнішою країною визнана Швейцарія з рівнем інновацій в 66,28 балів. У трійці лідерів також - Швеція і Великобританія. Україна опинилася в рейтингу на 56 позиції з рівнем інновацій в 35,7 балів [3]. У 2017 році Україна посіла найвищу позицію за останні 7 років – 50 місце з рівнем інновацій в 37,6 балів [4].

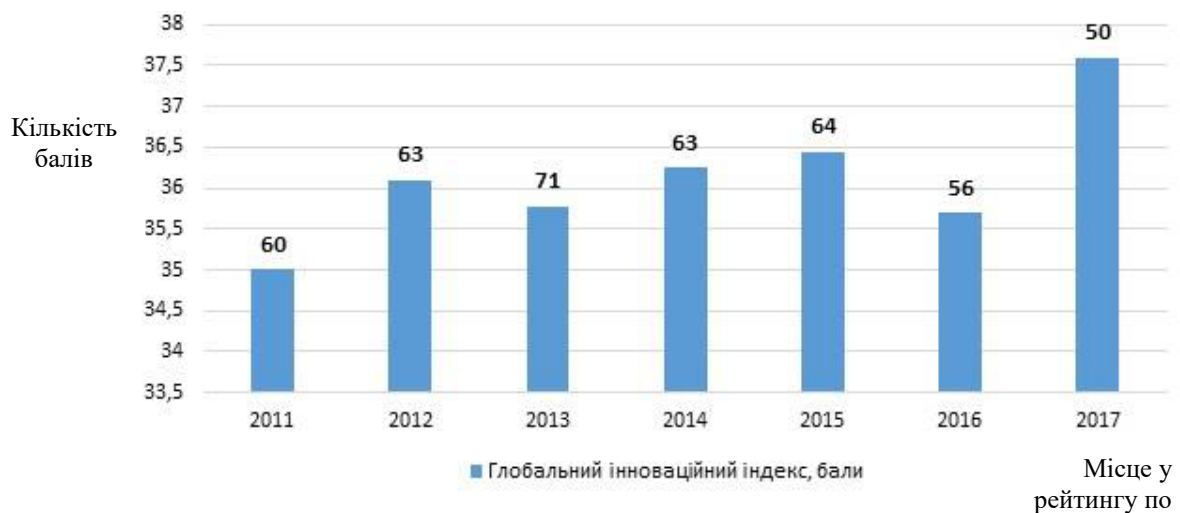

Рис. 1. Позиції України у Глобальному інноваційному індексі 2011-2017 рр. [4]

Отже, на сьогодні, ефективними інструментами регулювання інноваційної діяльності є:

- відстрочка сплати імпортного мита чи звільнення від його сплати в разі ввезення товарів для реалізації інноваційного проекту;
- удосконалення законодавства про авторське право, патентних відносин;
- фінансування науково-дослідних програм і програм розвитку інноваційної діяльності;

- підтримка функціонування і розвитку сучасної інноваційної інфраструктури;
- створення державної інформаційної інфраструктури, розширення доступу до інформаційних мереж та банків даних, бібліотек;
- надання державних замовлень підприємствам для гарантування компенсації витрат на фінансування інновацій.

Література

1. Закон України від 04.07.2002 № 40-IV «Про інноваційну діяльність». Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/40-15>
2. Наукова та інноваційна діяльність України, 2017 рік. Статистичний збірник. Державна служба статистики України.
3. Бізнес Закарпаття. Режим доступу: <https://www.businessz.com.ua/news/events/1418>
4. Український інститут майбутнього. Режим доступу: https://uifuture.org/uk/post/ukraina-pidnalasa-na-6-pozicij-u-globalnomu-innovacijnomu-indeksi_305